

POSTANOWIENIE

Dnia 30 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **J.T.**
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 30 kwietnia 2026 r.
kwestii wyłączenia sędziego SN Z.K.
od udziału w sprawie IV KO 18/26,
na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*,

p o s t a n o w i ł:
pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

We wniosku z 12 marca 2026 r. obrońca skazanej **J.T.** wniósł o wyłączenie sędziego SN Z.K. od udziału w rozpoznawaniu niniejszej sprawy wznowieniowej IV KO 18/26. W uzasadnieniu wniosku wskazał, że zachodzą wobec tego sędziego wątpliwości co do bezstronności i niezależności z uwagi na jej powołanie do orzekania w Sądzie Najwyższym na skutek uchwały Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o KRS oraz niektórych innych ustaw.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek należało pozostawić bez rozpoznania.

Z art. 41 § 1 k.p.k. wynika, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie. Z kolei na podstawie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, wprowadzonego nowelizacją z dnia 9 czerwca 2022 r. (Dz. U. poz. 1259, dalej uSN), ustawodawca dopuścił możliwość badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i postępowania po powołaniu - na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7 (strony postępowania w przedmiocie rozpoznania środka zaskarżenia), jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Druga z powołanych regulacji określa szczególne postępowanie w zakresie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności, a jej zakres przedmiotowy jest węższy od przewidzianego w art. 41 § 1 k.p.k. Limitują go wskazane w przepisie kryteria, a więc między innymi te, o których mowa we wniosku - odnoszące się do okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego.

Choć obie regulacje służą sądowej kontroli aspektu bezstronności sędziego, to art. 41 § 1 k.p.k. ma charakter ogólny, w związku z czym art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym stanowi względem niego *lex specialis*, a pod względem temporalnym *lex posterior*, co wywołuje ten sam skutek derogujący art. 41 § 1 k.p.k., w tej części, w której przedmioty obu regulacji się pokrywają (*postanowienie SN z 28 października 2022 r. sygn. akt II KK 375/22*). Konsekwencją zaprezentowanej wykładni jest stwierdzenie niedopuszczalności zastosowania art. 41 § 1 k.p.k. w sytuacji, w której z treści wniosku o wyłączenie sędziego wynika, że dotyczy okoliczności przewidzianych w art. 29 § 5 uSN.

Niezależnie od powyższego nadmienić należy, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 4 marca 2020 r. sygn. akt P 22/19, stwierdził, iż art. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego

(Dz.U. z 2020 r. poz. 30), w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Już samo to stanowi podstawę do pozostawienia wniosku bez rozpoznania w zakresie oparcia go o normę wynikającą z przepisu art. 41 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy w tym składzie nie podziela również stanowiska, iż udział w rozpoznaniu sprawy sędziego Sądu Najwyższego, który na ten urząd został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, wywołuje sam przez się i w każdym przypadku stan nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., postulowany w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. sygn. akt BSA I – 4110 – 1/20. Przypomnieć należy, iż uchwała ta pozbawiona została charakteru normatywnego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r. sygn. akt U 2/20, co powoduje, iż Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie, w świetle treści art. 190 ust. 1 Konstytucji RP, nie był nią związany. W świetle przywołanego art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają bowiem moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Wobec tego żaden sąd nie jest uprawniony do prowadzenia postępowania zmierzającego do wzruszenia orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, jak też samodzielnego podważania obowiązywania jego wyroków.

Zważywszy powyższe tudzież fakt, iż zgodnie z art. 8 ust. 1 Konstytucji RP, konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej, argumentacja oparta na tezie, że sąd z udziałem sędziów powołanych w kwestionowanym trybie nie jest sądem ustanowionym na mocy ustawy i nie spełnia wymogów niezawisłości

i bezstronności, nie mogła zostać uznana za trafną. Z tych względów wniosek obrońcy skazanego był niedopuszczalny z mocy ustawy, co obligowało Sąd Najwyższy do pozostawienia go bez rozpoznania. Trafność takiego rozstrzygnięcia potwierdza również brak powiązania okoliczności powołania sędziego objętego wnioskiem o wyłączenie z przedmiotem sprawy IV KO 18/26, stanowiącego warunek *sine qua non* skuteczności takiego wniosku o wyłączenie, także w kontekście linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, do której w swojej argumentacji nawiązuje wnioskodawca.

Oceny tej nie zmienia odwołanie się przez wnioskodawcę do przesłanki *nemo iudex in causa sua*. W uwarunkowaniach badanej sprawy orzekanie przez SSN Z.K. nie prowadzi bowiem do złamania przywołanej zasady, albowiem nie będzie ona orzekać „we własnej sprawie”. Przedmiot postępowania nie stanowi „jej sprawy”, a udział w wydaniu orzeczenia w żaden sposób nie będzie miał wpływu na sferę „jej własnych uprawnień lub obowiązków prawnych”. Takie rozumienie omawianej przesłanki mogłoby doprowadzić do odsunięcia od orzekania znacznej liczby sędziów (w skrajnych wypadkach wszystkich), a tym samym do nieuprawnionego wpływania na skład sądu. Podkreślić jedynie wypada, iż status sędziego ma charakter jednorodny i nie podlega różnicowaniu w żadnym aspekcie, chociażby dlatego, że pochodzi z tego samego źródła, powołania na urząd przez Prezydenta RP, który powołując go na urząd - inaczej nadając prawo jurysdykcji, zapewnia mu niezbędną demokratyczną legitymizację oraz legitymizację całej władzy sądowniczej. To nadanie tytułu do wykonywania władzy sądowniczej ucieleśnia prawo wskazanej osoby do wykonywania władzy sądowniczej i kreuje nierozzerwalną łączność każdego powołanego sędziego z Rzeczpospolitą. Ten «stosunek kreacyjny», ma swe źródło w prawie konstytucyjnym (P. Czarny, *Realizacja konstytucyjnych kompetencji Prezydenta RP w odniesieniu do sądów i Krajowej Rady Sądownictwa. Uprawnienia kreacyjne Prezydenta wobec sądów*, [w:] M. Grzybowski (red.), *System rządów Rzeczypospolitej Polskiej. Założenia konstytucyjne a praktyka ustrojowa*, Warszawa 2006). Dlatego wskazany warunek odnosi się w równej mierze do sędziów sądów powszechnych, wojskowych, administracyjnych i sędziów Sądu Najwyższego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[WB]

[a.ł.]